

PRZEPOMOC (12) *vb pf*

e oraz oba o jasne.

inf przepomoc (8). ◇ *[fut 2 sg* przepomożesz. ◇ *3 sg* przepomoże.] ◇ *praet 3 sg m* przepom(o)gł (2). *[f* przepomogła.] ◇ *3 pl subst* przepomogły (1). ◇ *imp 3 sg* niech przepomoże (1).

Sł stp notuje, *Cn brak*, *Linde XVI w.* (dwa z niżej notowanych przykładów).

1. *Stać się, okazać się silniejszym od kogoś lub czegoś, przewyciężyć, przemóc, opanować* (10) : Non potuit praevalescere, Nie mógł przepomoc/ przewieść. *Mącz* 474d.

[przepomoc przeciw komu, przeciw(ko) czemu: Abowiem wiele było Tyránnow/ pogánow złych á okrutnych ludzi/ ktorzy chcieli przepomoc przeciwko themu *[rzymskiemu]* kościołowi á niemogli. *ZebrzydOdpow* h4; Aczkolwiek przeciw niektorem Papieżom moc y chytróść dyabelńka przepomogła. *ZebrzydOdpow* iv; iedno lámemu Piotrowi iáko głowie wśfytkich Apóstołow/ tá prerogátiwá daná iest/ iż iego succelsia ielńcze trwa/ przeciw ktorey żadna moc nigdy niemogła przepomoc/ áni przepomoże. *ZebrzydOdpow* iv, iv.]

przepomoc co (1): Druga siedm *[wołów]* czos ie potym barzo chudych widział Będziez tak okrutny głód siedm lat w śwey ziemi miał Rozumiey po tych tłuptych iż ie przepomogły Prawie z onych buynoŃci az więc w rzekę wbodły *RejJóz* K8.

Przen [kogo, co] (4) : Bowiem ono *[wino]* zagrzewaiąc przydawa im *[starym]* ciepła przyrodzonego ktore iuz w nich wftawa, dla czego też oni więcej pluią y káźlą iż ciepło niemoze zbytku wilgotnoŃci przepomocz. *GlabGad* H; *LubPs* O2v; to iest/ iż żadna náuká przyrodzenia swego przepomoc nie może/ bo musi káźda zá przyrodzenim postępowáć/ á nie przyrodzenie zá náuką. *BielKron* 26; Ten Enoch był śiodmy od pierwszych oycow ktore śmierć zámordowála/ á tego śiodmego przepomoc niemogła. *LeovPrzep* I2v; *[FlinsCunDzień* D4].

[Szereg: »przewyciężyć i przepomoc«: y rzekł mu *[Ezdraszowi]* Angoł/ obacz ielŃi ogien dim przewiczięzy y deŃcz ielŃi kroplie przepomoże *FlinsCunDzień* D3v.]

a. *Zwyciężyć w walce, pokonać siłą [kogo]* (4) : A gdy tam za iey *[Matki Boskiej]* pomocą przepomogł nieprziaciele *[Cumque adiutus superaret suos emulos]*, tedy [...] nakupił wołku, y rozkazał aby dwie wielkie świece rok od roku przed onym obrazem gorzały *MiechGlab* 72; *[Goliat]* prześladował lud IzraélŃki mowiąc/ iż łá niewolnicy FilytyńŃkich y wywabiał iednego z nich ná rękę bić łie z nim łam á łam/ ktory kogo przepomoc miał/ lud wśzytek pod pośłuzenśtwem iego będye. *BielKron* 65v, 61v.

Zwrot: »mocą przepomoc« (1): *Fidenates, Falifci, Vegentes*, gdy niemogli mocą przepomoc Rzymian/ thedy rozmaíte fortele y śtráchy wynáydowali nowym obyczáiem/ ktorego ielńcze Rzymiánie nie widáli áni ślycháli. *BielSpr* 44v.

2. *Zdobyć się na coś* (2) :

przepomoc co (1): Kfiążę gdy liędzie ná onym kámienu/ chłop mu przynieŃie w czapce wody mowiąc áby pił/ moim dárem vbogim nie gárdził/ bo wietńze⁸⁰ przepomoc nie mogę *BielKron* 275.

Fraza: »ile mogę przepomoc« = *na ile mnie stać* (1): Wiecie dobrze [...] / Ze juź was przes nie krotkj čas vczę Słowa Bozego a Drogy Zbawjeniá wiecznego świelką pilnończą moją/ á nieyedno kazać ale też PiŃać dlawas nieffołguýacz zdrowiu swemu y nakładu (tyle ile mogę przepomocz) nielutuiącz. *RejKupSekl* a2v.

3. [*Potrafić [cum inf]*]: wyznaważ tefz przytym/ przyrodzoną twoię mdłość y niemożność/ że okrom pomocy a ratunku Boga wříechmogącego/ włafnemi sýłami tego czynić nieprzepomożefz *UstKościel* 117v.]

Synonimy: 1.a. pobić, poborzyć, pogromić, pokonać, porazić, przewyciężyć, zwyciężyć; 3. potrafić, umieć.

Formacje współrdzenne cf 2. MOC.

Cf PRZEPOMOŻENIE, PRZEPOMOŻONY

SBu